

උඩරට වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය, විකාශනය, භාවිතය සහ සමාජ විඥානය.

ජේ. ඒ. ටී. සී. ජයසිංහ¹

සංකෙෂ්පය

උඩරට නර්තන සම්ප්‍රදායෙහි ප්‍රධාන රංග වස්ත්‍රාභරණය ලෙස සැලකෙන වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයේ භාවිතය සහ එහි විකාශනය පිළිබඳ විග්‍රහ කිරීම මෙම පර්යේෂණ පත්‍රිකාවේ මූලික අරමුණ වේ. වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයේ ප්‍රභවය පඬුවස්දෙව් රජුට වැළඳුණු දිවි දෝෂය සුව කරනු වස් ලක්දිවට පැමිණි මලය රජු දක්වා දිව යයි. එහිදී මලය රජු විසින් සුසැට ආභරණයෙන් සැරසී කොහොඹා යක් කංකාරි ශාන්තිකර්මය සිදු කල බව ද, එතැන් පටන් කොහොඹා කංකාරි ශාන්තිකර්මය සිදු කිරීමේ දී මලය රජුගේ වස්ත්‍රාභරණයේ අර්ධයකින් සැරසී කටයුතු කිරීමට මල රජු විසින් යක්දෙස්සන්ගේ කුලයට අවසර ලබා දුන් බව ද ජනප්‍රවාදගත සාධකයන්හි සඳහන් ය. වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය පූජනීය වස්තුවක් සේ සලකා ආරක්ෂා කර ගැනීමට එකල පාරම්පරික ශිල්පීහු වගබලා ගත්හ. එයට ස්ත්‍රී ස්පර්ශය ලක් නොවීමට කටයුතු කල අතර කිලි නොවදින ස්ථානයක තැන්පත් කිරීමට වග බලා ගත්හ. වෙස් ආභරණ කට්ටලය කුරුණි පෙට්ටියක බහා බුදුගෙය, දේවාල ගෙය, වී බිස්ස ආදී ස්ථානයක තැන්පත් කළ අතර එය එතැනින් ඉවතට ගනු ලබන්නේ ශාන්තිකර්ම අවස්ථාවක් සඳහා රැගෙන යාමට ය. එය පැළඳීමට ප්‍රථම දෙහි ගා ස්නානය කොට පේ වීම සිදු විය. ආධුනික නර්තන ශිල්පියෙකු තමන් උගත් ශිල්පයෙහි ප්‍රවීණත්වයක් ලබා ඇතැයි ගුරුවරයා විසින් තීරණය කරනු ලැබීමෙන් අනතුරුව ඔහුට හිස වෙස් තැබීම සඳහා යොමු කරවනු ලබයි. එහිදී ආධුනික ශිල්පියා කාලයක් මුළුල්ලේ පේ වීම සිදු කල ද වර්තමානය වන විට හිස වෙස් තැබීමට ද මූල්‍යමය වටිනාකමක් එක් වී වෙස් තැබීමේ මංගල්‍යයේ ද හරවත් බව හීන වී ඇත. අතීතයේ දී වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය හා බැඳී ගරු කිරීමක් නිරන්තරයෙන් පැවති අතර පසුකාලීනව ඇති වූ විවිධ අවශ්‍යතාවන්ට වෙස් නර්තන ශිල්පීන්ගේ දායකත්වය ලබා ගැනීමේ දී මූල්‍යමය වටිනාකමක් එක් වීම හේතුවෙන් වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයට හිමි ගරුත්වය වර්තමානය වන විට වෙනස් වෙමින් පවතින බව පෙනෙන්නට ඇත. විවිධ සමාජ සංස්කෘතික සහ ආර්ථිකමය සාධක මෙයට බලපා ඇති බව මෙම අධ්‍යයනයේදී තහවුරු කරගත හැකි විය. මෙහිදී දැනට ලියවී ඇති මූලාශ්‍ර සාධක, සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් ලබා ගන්නා ලද දත්ත මගින් ඉහත අරමුණ විශ්ලේෂණය කිරීමට අපේක්ෂිත ය. මෙම පර්යේෂණ පත්‍රිකාවෙන් නිගමනය කරනු ලබන්නේ වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය හා බැඳී වාරිඟු පිළිවෙලක් ඇති බවත් මලය රජ දවස සිට වර්තමානය දක්වා වෙස් ඇඳුමේ අවශ්‍යතාව කලින් කලට වෙනස් වී ඇති බවත් ය.

ප්‍රමුඛ පද : උඩරට නර්තන සම්ප්‍රදාය, වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය, මලය රජ, යක්දෙස්සා, වෙස් තැබීමේ මංගල්‍යය

---

¹ ලලිත කලා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය, ගම්පහ, ශ්‍රී ලංකාව. tashnijayasinghe@gmail.com

උඩරට නර්තන සම්ප්‍රදායෙහි ඓතිහාසික තොරතුරු පඬුවස්දෙව් රජුගේ දිවි දෝෂය සම්බන්ධ කතා පුවත දක්වා දිව යයි. එය ක්‍රි. ව. 15 වන සියවසෙහි ලියන ලද කුවේණි අස්නෙහි සඳහන් වේ. මෙකී නර්තන සම්ප්‍රදායෙහි උපත පිළිබඳ පහත කවි පෙළෙන් පැහැදිලි කරගත හැක.

“එක්තාලය සත් තාලය ගත්තේ
අක්ෂර ලඝු ගුරු දෙක දූන ගත්තේ
පෙර කී රුසිවරු කීමේ පැවැත්තේ
වලියක් ශාස්ත්‍රය එදයි පැවැත්තේ”²

උඩරට නර්තන සම්ප්‍රදාය ශාස්ත්‍රීය පදනමකට අනුකූලව නිර්මාණය වූ කලා සම්ප්‍රදායක් වන අතර මෙම නර්තන සම්ප්‍රදායේ ප්‍රධානතම ශාන්තිකර්මය වනුයේ කොහොඹා යක් කංකාරියයි. එහිදී භාවිත කරනු ලබන එකම සහ ප්‍රධානතම රංග වස්ත්‍රාභරණය වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය නමින් හැඳින්වේ. මෙම වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය මලය රාජෝත්තමයාණන් වහන්සේගේ ඇඳුම් කට්ටලය ලෙස සැලකේ. එය සිව්සැට ආභරණින් සමන්විත වුවද මලය රජුගෙන් පසු කංකාරි කටයුතු සඳහා සිව්සැට ආභරණින් අර්ධයක් පැළඳීමට යක්දෙස්සන්ගේ කුලයට අවසර ලැබී ඇත. එලෙස බිහි වූ වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය විවිධ කාලවකවානු තුළදී විවිධ වෙනස්කම් වලට ලක් වෙමින් වර්ධනය වෙමින් අද දක්වා පැවත එනු ලබයි.

ඉතා අලංකාරවත් ඇඳුම් කට්ටලයක් වන මෙය අද්‍යාතනයේදී “වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය” ලෙස හැඳින්වීම 20 වන සියවසේදී සිදු වූ අධ්‍යාපනික ක්‍රියාවලියේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එක් වූවක් බවට මහාචාර්ය මුදියන්සේ දිසානායක මහතා අදහස් දක්වයි.

“වෙස්” යන්නෙන් වේශය, වෙස් වලා ගැනීම, ව්‍යාජ බාහිර පෙනුම, උපකල්පිත පෙනුම යනාදී වචනාර්ථ ගම්‍යමාන වේ. සැබැවින්ම පාරම්පරික ශිල්පීන්ගේ මතය වනුයේ කංකාරි කටයුතු සඳහා මෙම වෙස් ඇඳුමෙන් සැරසී මලය රාජෝත්තමයාණන් වහන්සේගේ වේශය මතු කරගනු ලබන බවයි. දෙවි කෙනෙකු සේ සලකනු ලබන මලය රාජෝත්තමයාණන්ගේ වේශය ගැනීම සුළු කටයුත්තක් සේ සැලකීම නොකළ යුතුය. එබැවින් වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය හා සම්බන්ධ වාරිත වාරිත සහ ඒ හා බැඳුණු විශ්වාස පද්ධතියක් පාරම්පරික ශිල්පීන් සතුව අදටත් පවතිනු ලැබේ. එම වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයේ ප්‍රභවය, අන්තර්ගතය, විකාශනය සහ භාවිතය පිළිබඳ තොරතුරු මෙසේ පෙළ ගැස්විය හැක.

වෙස් ඇඳුමේ ප්‍රභවය.

වෙස් ඇඳුමේ ප්‍රභවය පිළිබඳ විවිධ මත පළ වී තිබුන ද වඩාත් ජනප්‍රිය වී ඇති මතය වනුයේ පඬුවස් දෙව් රජුට පැමිණි දිවි දෝෂය සුව කරනු වස් පැවති කොහොඹා කංකාරිය සඳහා මලය රජු විසින් පැළඳී ආභරණ කට්ටලය සහිත වස්ත්‍රය වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයෙහි මූලාරම්භය වී ඇති බවයි. එ නමුදු වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය පිළිබඳව ලිඛිත ඓතිහාසික සාධක නොමැත.³ මෙම රංග වස්ත්‍රය පිළිබඳව

² පාරම්පරික නර්තන ශිල්පී ඩබ්. ජී. එච්. එම්. වෙද්දෙනිය මහතා සමග 2019.01.04 දින කළ සාකච්ඡාව.
³ පාරම්පරික නර්තන ශිල්පී තිත්තපස්සල ටී. වයි. සුමනවීර මහතා සමග 2018.10.14 දින කළ සාකච්ඡාව.

වැදගත් සාධක හමු වන්නේ එහි මූල බීජය හටගත් කොහොඹා කංකාරියේ එන ගද්‍ය සහ පද්‍ය කොටස් තුළිනි. එහි සඳහන් වන්නේ යාම කුල බ්‍රාහ්මණයන් සිව් දෙනෙක් ගෙන්වා ඉන් එක් අයෙකුට මුල්ම වරට මලය රජුගේ සිව් සැට ආහරණයෙන් අර්ධ ආහරණයක් පැළඳ වූ බව ය.

උදා: මහායාතිකාව.

“යාමකුල බමුණෝ සතර දෙනෙකු ගෙන්වා වඩා උස නොවන, වඩා මිටි නොවන, වඩා කළු නොවන, වඩා රතු නොවන එක් අයෙකුට මුවහිස් කෝළමක් අන්දවා, එක් අයෙකුට දිවිහිස් කෝළමක් අන්දවා, එක් අයෙකුට මගුල් හේරිකාවක් අන්දවා, එක් අයෙකුට මලය රාජෝත්තමයාණන් වහන්සේගේ සිව් සැටක් ආහරණයෙන් අර්ධයක් පළන්දවා...”⁴

එමෙන්ම හඟල යැදීමේ සඳහන් වන පරිදි එදා වෙස් ආහරණ කට්ටලයේ වෙස් තට්ටුව “සිව්ලිය” යන නාමයෙන් හඳුන්වා ඇත.⁵

උදා: හඟල යැදීම.

“බමුණු ද කුමරුන් දෙන්නෙක් ගෙන්වා
දෙන්නම පිණිදිය සඳුනෙන් නාවා
නවනරු තබමින් සඟලක් අදවා
මුදුනට සිව්ලිය ගෙන හැර බඳවා”⁶

මෙලෙස බිහි වූ කොහොඹා කංකාරි ශාන්තිකර්මය ඉදිරියට පවත්වා ගෙන යාමට සහ ඒ සඳහා මලය රජුගේ ඇඳුම් කට්ටලයේ අර්ධයකින් සැරසීමට මලය රජු විසින් යක්දෙස්සන්ගේ කුලයට අවසර ලබා දුන් බව කියැවේ.

වෙස් ඇඳුමේ කොටස්.

කංකාරි සාහිත්‍යයට අනුව පඬුවස්දෙව් රජු වෙනුවෙන් එදා සිදු කළ කොහොඹා යක් කංකාරියෙහිදී මලය රජු විසින් සිව් සැට ආහරණයෙන් යුත් වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයකින් සැරසී සිට ඇත. මෙම වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය මලය රාජෝත්තමයාණන් වහන්සේගේ සිව් සැටක් ආහරණයෙන් අර්ධ ආහරණයක් වන බව පාරම්පරික ශිල්පී මතය වේ. ඉන් අනතුරුව එදා මලය රාජෝත්තමයාණන් වහන්සේ විසින් තමන්ගේ සිව් සැටක් ආහරණයෙන් අර්ධ ආහරණයක් බමුණු කුමරුවන් වෙත ලබා දුන්නේ නම් එම ආහරණ කට්ටලය කොටස් තිස් දෙකකින් සමන්විත විය යුතුය. නමුත් මලය රජුගේ සිව්සැට ආහරණයේ කොටස් හැට හතර මොනවාද යන්නට පැහැදිලි වශයෙන් සාධක නොමැති අතර කංකාරියේ අයිලේ යැදීමෙහි මලය රජුගේ ආහරණ පිළිබඳව සඳහන් වේ.

අයිලේ යැදීමෙහි සඳහන් වන පරිදි මලය රාජෝත්තමයාණන් වහන්සේගේ වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයේ අන්තර්ගත කොටස් ලෙස “මලේ රාජෝත්තමයාණන් වහන්සේගේ පළමු කොට සිරසට පළඳින්නා වූ

⁴ පාරම්පරික නර්තන ශිල්පී ඩබ්. ජී. එච්. එම්. වෙද්දෙනිය මහතා සමග 2019.01.04 දින කළ සාකච්ඡාව.
⁵ පාරම්පරික නර්තන ශිල්පී තිත්තපජ්ජල ටී. වයි. සුමනවීර මහතා සමග 2018.10.14 දින කළ සාකච්ඡාව.
⁶ පාරම්පරික නර්තන ශිල්පී ඩබ්. ජී. එච්. එම්. වෙද්දෙනිය මහතා සමග 2019.01.04 දින කළ සාකච්ඡාව.

රන් ජටාවේ රුවන් ඒකාවලේ... රන් පාහිම්පනේ... රන් සිකාබන්දනේ... රන් නෙත්තිමාලාවේ... රන් තෝඩුපනේ... රන් කර මාලාවේ රුවන් දෙවුරුමාලාවේ... රන් අත්මිනිවලල්ලේ කයිමෙත්තේ... රන් අවුල්සැරේ... රන් බුබුලුපටියේ රුවන් ඉනහැවේ... රන් සගලේ නිසංසගලේ දකුණුනරුවේ නවනරු පොටේ පා බදිනා පාපොටේ ගිගිරිපොටේ කලිසමේ දෙපා සිලම්බුවේ... උන් වහන්සේගේ සිව් සැටක් ආහරණයෙහි හැට හතරක් ආයුධයෙහි වෙසෙන දෙවියන් වහන්සේටයි මේ ආරාධනා කරන්නේ..."⁷ දැක්විය හැක.

වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයේ සියලුම ආහරණ රිදී ලෝහයෙන් නිමවා ඇත. රස වෙදකමට අනුව හා ආයුර්වේදයට අනුව රිදී ලෝහය, උතුම් ලෝහයක් ලෙස සලකනු ලබන බවට අදහස් පවතී.⁸ ඇතැම් ආහරණ කොටස් නිර්මාණයට කබල්ලෑ පොතු සහ වර්ණවත් කිරි පබළු භාවිත කරයි. මීට අමතරව කපු හා පොප්ලින් ආදී රෙදි වලින් රංග වස්ත්‍ර කොටස් නිර්මාණය කරගනු ලබයි. අතීත වෙස් නර්තන ශිල්පීන් විසින් රියන් විසි අටකින් යුත් රෙදි ප්‍රමාණයකින් සැරසී ඇති බව කියැවේ.⁹ වෙස් ඇඳුමට අයත් සියලු ආහරණ සහ රෙදි ඇඳීමට ප්‍රථමයෙන් ශිල්පීන් විසින් යටි කයට සුදු පැහැති මේස් කලිසමක් අදිනු ලබයි.

කෙසේ වෙතත් මලය රජුගෙන් ලැබුණු අර්ධ ආහරණය පිළිබඳව ද නිසියාකාර සඳහනක් දක්නට නොමැති වුවත් පසුකාලීනව කංකාරි නර්තනය සඳහා යොදා ගත් වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයේ කොටස් මෙසේ දැක්විය හැක.

❖ හඟල.

හඟල යනු රියන් 8ක් දිග සුදු රෙද්දකි. මේ සඳහා කපු හෝ පොප්ලින් වැනි රෙදි භාවිත කරනු ලබයි. අතීතයේදී බොහෝවිට හඟල රෙද්ද ලබා දෙන්නේ කංකාරිය පවත්වන ආකාර නිවසින් වීම හේතුවෙන් ආකරයාට ඉන් සෙත් පැතිමක් සිදුවන බව පැරණි පාරම්පරික ශිල්පී මතයයි. ඇතැම් ඡායාරූප වල දක්නට ලැබෙන වෛවර්ණ හඟල රෙදි ඉහත කරුණ නිසාවෙන් දැකගත හැකි වන්නේද යන්න ගැටළු සහගත ය. නියමාකාරයෙන් හඟල ඇඳීමේ දී රැළි කඩා, පෙති බදිමින් ඇඳිය යුතුය. ඒ සඳහා වැඩි කාලයක් ගත වේ. එ බැවින් වර්තමාන ශිල්පීන් කලින් සාදා නිම කළ හඟලක් භාවිතයට ගනු ලබයි. පාරම්පරික ශිල්පී සෝමබන්දු විද්‍යාපති විසින් මෙම කලින් සාදා නිම කළ හඟල භාවිත ක්‍රමය ප්‍රථමයෙන්ම හඳුන්වා දී ඇත. කංකාරියෙහි දී සෑම නර්තන ශිල්පියෙක්ම තමා අදිනු ලබන හඟල රෙද්ද පේ කිරීමේ වාරිත්‍රයට සහභාගී විය යුතුය.

❖ උල්උඩය.

රියන් හතක් පමණ දිග ඇති රැළි වැටෙන සේ සකස්කර අදින සුදු සේලය මෙනමින් හඳුන්වයි. එම සුදු රෙද්දෙහි යට වාටියට රතු රිබන් පටියක් අල්ලා වර්තමාන ශිල්පීන් වර්ණවත් බවක් එක් කරගෙන ඇත.

❖ පොත්පොට.

⁷ ගොඩකුඹුරේ, වාල්ස්. (1963). කොහොඹාකන්කාරිය. පිටු.76-77.
⁸ පාරම්පරික නර්තන ශිල්පී ඩබ්. ජී. එච්. එම්. වෙද්දෙනිය මහතා සමග 2019.01.04 දින කළ සාකච්ඡාව.
⁹ පාරම්පරික නර්තන ශිල්පී ඩබ්. ජී. එච්. එම්. වෙද්දෙනිය මහතා සමග 2019.01.04 දින කළ සාකච්ඡාව.

පොත්පොට යනු රතු පැහැති රියන් අටක් පමණ දිග රෙදි පටියකි. එහි එක් කෙළවරකට අවානක හැඩයට සමාන වන අයුරින් රැළි තබා ඇති කොටසක් එක් කොට ඇත. එම රැළි තැබූ කොටසෙහි අලංකාරය සඳහා රතු, කහ, කළු ආදී කුඩා රිබන් පටි අල්ලා ඇත. වෙස් නර්තන ශිල්පියාගේ පිටුපසින් දිස්වන ලෙසින් රැළි සහිත කොටසත්, ඉන කොටස වෙළීම සඳහා රතු පැහැති රෙදි පටියත් භාවිත කරනු ලැබේ.

❖ දෙවැල්ල.

දෙවැල්ල යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ එක් කෙළවරක අවානක හැඩයට රැළි තබන ලද සුදු රෙද්දකි. මෙය නරු යන නමින් ද හඳුන්වනු ලබයි. මෙවන් කොටස් දෙකක් නර්තන ශිල්පියා විසින් අඳිනු ලබයි. ඒවා රතු, කළු, කහ රිබන් පටි වලින් අලංකාර කොට ඇත. ඉන දෙපසින් පිටුපසට වන්නට සිටින සේ මෙම නරු පටවල් දෙක තබා පොත් පොටෙන් වේළීම සිදු කරනු ලබයි.

❖ ජටාව.

ජටාව සඳහා කොහොඹ, හඳුන් ආදී ලී වර්ග භාවිත කරනු ලබන අතර මෙයින් කුඩා කරඬුවක හැඩයක් නිරූපණය කරයි. අතීත නර්තන ශිල්පීන් කොණ්ඩය වටා සිටි අතර වෙස් ආහරණ පැළඳීමේදී ඔවුන් විසින් කොණ්ඩය හිස මුදුනට වනසේ බැඳ ඒ මත ජටාව පළඳා ඇත. ජටාව හිස් මුදුනෙහි මනා කොට සවි වී තිබීම සඳහා ජටාවේ යටි පැත්තේ කුඩා කුහරයක් නිර්මාණය කොට තිබූ බවට කරුණු හෙළි වේ. වර්තමානයෙහි ජටාව හිස තැබීමෙන් පසු හිස ආවරණය වන සේ රතු රෙදි කඩවල් දෙකක් හිසේ බඳිනු ලබයි.

❖ ජටා පටිය.

මෙය ඒකාවැල නොහොත් ජටාරැල්ල, ජටා පටිය යන නම් වලින් හැඳින්වේ. මෙය රියන් දෙකක් පමණ දිග රෙදි පටියකින් නිර්මාණය කර ඇත. ජටා පටියේ අභිස්සට කාසියක් දමා බරට සිටින සේ සකස් කොට ඇත්තේ නර්තනයේ දී ජටා පටිය හැසිරවීමේ පහසුව පිණිස ය.

❖ පායිම්පත.

අරලිය, කිරිවල්ලා ආදී සැහැල්ලු ලියෙන් කපා තුනී රිදී පොත්තෙන් මෙය නිර්මාණය කොට ඇත. පායිම්පත ජටාවට ඉදිරියෙන් හිසෙහි පළඳිනු ලබයි. සැහැල්ලු ලී භාවිත කොට ඒ මත රිදී ලෝහය ආලේප කොට මෙම ආහරණය නිර්මාණය කර ඇත.

❖ සිබාබන්ධනය හා නෙත්තිමාලය.

නළලට පළඳිනු ලබන ආහරණයකි. මෙම ආහරණයෙන් ඉතාමත් අලංකාරයක් ශිල්පියාට සපයයි. රිදියෙන් නිම කළ ආහරණයකි. කුඩා බෝපත් සිබාබන්ධනයෙහි එල්ලා වැටෙන සේ අල්ලා ඇත. නෙත්තිමාලයේ කුඩා මැණික් කැට තුනක් අල්ලා ඇත.

❖ කෝඩුපත්.

රිදියෙන් නිම කරන ලද කර්ණාභරණයකි. කන් පෙත්තේ හැඩයට සමාන වන ලෙස නිර්මිතය. මෙහි අලංකාරය සඳහා කුඩා මැණික් කැට සහ කැටයම් යොදා ගෙන ඇත.

❖ කරමාලය.

ගෙලෙහි පළඳිනු ලබන අලංකාර ආභරණයකි. වර්ණවත් පබළු යොදා අලංකාරවත් කොට ඇත.

❖ උරබාහු.

උරබාහු දෙවරමාලා නමින් ද හඳුන්වයි. අත් දෙකෙහි මුදුනට පළඳිනු ලබන මෙය රිදියෙන් නිමවා ඇත.

❖ බන්දි වළලු.

රිදියෙන් නිම කළ ආභරණයකි. එක් අතකට හය බැගින් දැනට ම වළලු දොළහක් පළඳිනු ලැබේ.

❖ කෙමෙන්ත.

දැතේ මැණික් කටුව ප්‍රදේශයට පළඳිනු ලබන රිදියෙන් කළ කැටයම් සහිත ආභරණයකි.

❖ හස්තකඩය.

අතේ පිට අල්ලට පළඳින ලද කැටයම් සහිත රිදියෙන් කළ ආභරණයකි. වර්තමානය වන විට මෙම ආභරණය පළඳිනු නොලැබේ.

❖ අවුල්හැරය.

නර්තන ශිල්පියාගේ පපුව පුරා විහිදී යන පරිදි මකුලු දැලක හැඩ ගත් විචිත්‍රවත් ආභරණයකි. වර්ණවත් පබළු සහ කබල්ලෑ පොතු යොදා ගනිමින් නිර්මාණය කොට ඇත.

❖ ඉන හැඩය.

හස්තියකුගේ හොඬයට සමාන වූ අයුරින් නිර්මිත මෙම වස්ත්‍රාභරණ කොටස රතු පැහැති රෙද්දක් මත රිදී බුබුළු අල්ලා අලංකාර කොට ඇත. මෙය ශිල්පියාගේ ඉදිරිපස ඉන ප්‍රදේශයට වන්නට අදිනු ලබයි.

❖ බුබුලු පටිය.

අඟල් තුනක් පමණ පළල රතු රෙදි පටියක් කැටයම් සහිත රිදී බුබුළු කොටස් අල්ලා සකස් කළ අලංකාර ආභරණයකි. මෙය ඉන හැඩයට ඉහලින් පළඳිනු ලබයි.

❖ සිලම්බු.

අතීතයේදී ලෝකඩයෙන් නිමවා ඇති අතර වර්තමානයේදී නිකල් කළ සිලම්බු දැකගත හැකිය. මෙම ආභරණය පළඳා නර්තනයේ යෙදෙන විට අලංකාරවත් සියුම් හඬක් පැනනගිනු ලබයි.

ඉහත දක්වන ලද සියලු කොටස් වලින් සැරසෙනු ලබන ශිල්පියාගේ ස්වරූපය පහත දැක්වෙන ඡායාරූප තුළින් පැහැදිලි වේ.

ඉදිරිපස පෙනුම

පිටුපස පෙනුම

මෙම සියලු කොටස් වලින් සැරසී කංකාරිය වෙත නර්තන ශිල්පියා යා යුතු ආකාරය පිළිබඳව කංකාරි සාහිත්‍යයේ මෙසේ සඳහන් වේ.

“පළමුව උල්වුඩය රැළි අල්ලා අදිනු
දෙවනුව දෙපස පෙනි කුසුමක් සේ බදිනු

තෙවනුව සුසැට බරණ සියොගත පැළඳ ගනු
දෙවියෙකු විලස යාග සබයට වඩිනු¹⁰

වෙස් ඇඳුම සම්බන්ධ මතවාද.

- ❖ බෙංගාලි දඩයම්කරුවන්ගේ ඇඳුමක් බව
- ❖ දකුණු ඉන්දියානු තෙයියම් නැටුමේ ඇඳුමට සමාන බව
- ❖ වෙස් ඇඳුමේ ශීර්ෂ කොටස් මලබාරයේ රාජකීය ශීර්ෂාභරණයේ අනුකරණයක් බව
- ❖ රාවණා රජුගේ ඇඳුම් කට්ටලය බව
- ❖ රාවණා රජු විසින් සූර්යයාගේ කිරණ අනුකරණය කොට නිර්මාණය කළ ඇඳුමක් බව¹¹
- ❖ වෙස්තටුව ඔටුන්නක ඉස්සරහ භාගයක් වන බව

ඉහත දැක්වෙන මතවාද වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය පිළිබඳව මැතකදී පල වූ අදහස් වේ.

මෙය රාවණා රජතුමා හා සම්බන්ධ ඇඳුමක් බවට ජනප්‍රවාද හෝ කාව්‍ය හා සාහිත්‍ය තොරතුරු වල සඳහන් නොවේ. එහෙත් සෘජුවම රාවණා රජු සමඟ සම්බන්ධ නොවූවත් යම්තාක් දුරට සම්බන්ධයක් තිබිය හැකි බව පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක වලින් හෙළි වේ. එහෙත් මෙය ගෝත්‍රික ඇඳුමක් වශයෙන් අර්ථ දැක්වීම සුදුසු නොවේ යන්න මාගේ අදහසයි. මන්දයත් රිදී වැනි ලෝහයකින් එවැනි සුවිශේෂ වූ නිර්මාණයක් කිරීමට ප්‍රාථමික ගෝත්‍රික ජනතාවට හැකියාවක් නොමැති වීම ය. එමෙන්ම වෙනත් රටක සාම්ප්‍රදායික නර්තන රංග වස්ත්‍රයක් තුළ වෙස් ඇඳුමේ එක් කොටසක් හෝ කොටස් කිහිපයක් තිබූ පමණින් ආභාෂයක් වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය කෙරෙහි ලැබී ඇති බව නිගමනය කිරීම කොතෙක් දුරට නිවැරදිදැයි කල්පනා කළ යුතු කරුණකි.

පාරම්පරික ශිල්පී ජී. රංගනාථ මහතා පවසන පරිදි වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයේ සියලු කොටස් වලින් නියෝජනය වන්නේ සූර්යයා සහ විශ්වීය සංකල්පයයි. "1958 දී රංගනාථ, එස්. පණ්ණාහරත, ජේ. ඊ. සේදරමන් වැනි සාම්ප්‍රදායික ශිල්පීන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් මහා නර්තන සංගායනාවක් පවත්වා ඇති අතර එහිදී මූලික වශයෙන්ම උඩරට වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයේ නිර්මාපකයා රාවණා රජු බවටත් එහි මූලික පදනම සූර්ය සංකල්පය මුල් කොට ගෙන නිර්මාණය වී ඇති බවත් සංගායනාවේදී තහවුරු කොට ගෙන ඇත."¹² එය කොතෙක් දුරට නිවැරදි ද යන්න ගැටළු සහගතය.

පාරම්පරික ශිල්පී ජී. රංගනාථ මහතාට අනුව වෙස් ඇඳුමේ කොටස් තුළින් ගම්‍යමාන වන සූර්ය සහ විශ්වීය සංකල්පය මෙසේ පෙළ ගැස්විය හැක.

- ❖ "ජටාව - අහස් ගංගාව. ඒ වූ කලී සූර්යයාගෙන් නික්මෙන ඉතා උණුසුම් තාප කිරණවල බලපෑම මද කිරීම උදෙසා මහා ජල ධාරාවක් නිකුත් කරන ගංගාවයි.

¹⁰ පාරම්පරික නර්තන ශිල්පී ඩබ්. ජී. එච්. එම්. වෙද්දෙනිය මහතා සමඟ 2019.01.04 දින කළ සාකච්ඡාව.
¹¹ ඥානසිරි, පීරිස්. (2009). ශාන්තිකර්ම සහ අභිචාර විධි. පිට.48.
¹² 2015 වර්ෂයේදී ඊශානි රංගනාථ මහත්මිය විසින් කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ කළ දේශනය.

- ❖ ජටා රැල - මහා ගංගාවෙන් වැස්සෙන ජල ධාරාව.
- ❖ පායිම්පන - අග්නි කිරණ. සූර්යයාගේ මධ්‍යයේ සිට ක්‍රමයෙන් සෑම දිශාවකටම විහිදී යන අග්නි කිරණ සංකේතවත් වේ.
- ❖ සිබාබන්ධනය - රාශීන් 12.
- ❖ නෙත්තිමාලය - සූර්ය මණ්ඩලයේ පිහිටා ඇති නෙළුම් පොකුණ.
- ❖ බෝපත් - හිරු මඩල මත දිදුලන කෙටි, මධ්‍ය, දීර්ඝ සූර්ය කිරණ.
- ❖ උරබාහු - කුඹය නමින් හඳුන්වන සූර්යයාගෙන් නිකුත්වන රශ්මිය පිට කරන විශේෂ ස්ථානය.
- ❖ බන්දි වළලු - කුඹ 16න් නිකුත්වන දුමාරය.
- ❖ අවුල් හැරය - සූර්යයාගේ හිරු මඩලේ ලප 32.
අවුල් හැරය පිළිබඳ තවත් මතවාදයක් ඉදිරිපත් කරන එස්. වෙලබඩගේ මහතා මෙයින් සූර්ය මණ්ඩලයේ විහිදී යන ආකාරය මැද බුබුළු ලොකුටත් අනෙක්වා ක්‍රමයෙන් කුඩාවටත් දක්වා තිබීමෙන් පෙන්නුම් කරන බව ද ප්‍රකාශ කරයි.¹³

තවත් මතවාදයක් ලෙස "සූර්යයාගේ ක්‍රියාකාරීත්වය යම්සේද එය වෙස් තට්ටුවේ ජටාවේ සිට සිලම්බු දක්වා විහිදී ගොස් ඇති බව ප්‍රකාශිතය. මෙම මතවාදය බලපවත්වන්නේ බුදුදහම ලක්දිව වැළඳ ගැනීමට පෙර කාල පරාසය උදෙසා ය. මන්දයත් ඉන්පසු බෞද්ධාගමේ බලපෑම නිසා වෙස් ආහරණවල යම් යම් වෙනස්කම් විද්‍යාමාන වීමයි."¹⁴

වෙස් ඇඳුම හා සම්බන්ධ ගරු කිරීම.

වර්තමානයේ කෙසේ වෙතත් අතීතයෙහිදී මෙම වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයට අද්විතීය ස්ථානයක් හිමිව පැවතිණි. මෙය පූජනීය වස්තුවක් සේ සැලකීමට එකල පාරම්පරික නර්තන ශිල්පීහු වග බලා ගත්හ. එයට කිසි විටෙකත් ස්ත්‍රී ස්පර්ශය ලක් නොවීමට කටයුතු කළ අතර කිලි නොවදින ස්ථානයක තැන්පත් කොට පණ මෙන් ආරක්ෂා කළහ. පොදු ජන සමාජයේ කිලි වශයෙන් සලකන කොටහළු කිල්ල, මාස් කිල්ල, උපත් කිල්ල, මරණ කිල්ල වැනි අපිරිසිදු තත්ත්වයන් වලින් ආරක්ෂා කරගැනීම උදෙසා එකල ශිල්පීන් විසින් මෙම වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය කුරුණි පෙට්ටියක (පසුකාලීනව ට්‍රන්ක පෙට්ටියක) බහා නිවසින් පිටත බුදුගෙය, දේවාල ගෙය, වී බිස්ස ආදී ස්ථානයන්හි තැන්පත් කළහ.

කුරුණි පෙට්ටිය.

දුම්මල මහින් විෂබ්ජ විනාශ කිරීමට ඇති හැකියාව නිසා වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයට නිතරම දුම් ඇල්ලීම සිදු කළහ. මෙසේ කිලි නොවදින ස්ථානයක තැන්පත් කළ වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය ඉන් ඉවතට ගනු ලැබුවේ කංකාරි කටයුත්තක් සඳහා සහභාගී වීම සඳහා පමණි. එමෙන් ම කංකාරි කටයුතු සඳහා මෙය

¹³ 2015 වර්ෂයේදී ඊශානි රංගනාථ මහත්මිය විසින් කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ කළ දේශනය.
¹⁴ 2015 වර්ෂයේදී ඊශානි රංගනාථ මහත්මිය විසින් කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ කළ දේශනය.

රැගෙන යනු ලැබුවේ හිස මත තබා ගෙන ය. වෙස් ඇඳුමෙන් සැරසීමට ප්‍රථම යක්දෙස්සා දෙහි ගා ස්නානය කොට පේ වීම සිදු විය. එවන් සැලකිල්ලක් දැක්වූ වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය කෙරෙහි පොදු ජන සමාජයේම විශාල විශ්වාස පද්ධතියක් ගොඩනැගී පැවතිණි. යම්කිසි පුද්ගලයකුගේ අසනීප තත්ත්වයකදී යක්දෙස්සා ලවා වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයට පඬුරු වෙන්කොට භාරභාර වීම එකල සමාජයේ සුලභව දැකගත හැකි විශ්වාසයකි. එය උඩරට යක්දෙහි පරපුරවල් වල සිටින ශිල්පීන් අතර පවතින පහත කියමනින් මනාව පසක් වේ.

“ගැහැණුන් සිටිනා ගෙට නොගත්තු
වෙස් පෙට්ටිය ලෙඩටත් බෙහෙතක්ල”¹⁵

ආධුනික ශිල්පියකු තමන් උගත් ශිල්පයෙහි ප්‍රවීණත්වයක් ලබා ඇතැයි, එනම් කංකාරියක් නැටීම සඳහා අවශ්‍යවන සියලු නර්තන සහ පෙළපාලි අංගයන්හි දැනුම ලබා ගත් පසු ගුරුවරයා විසින් තීරණය කොට වෙස් බැඳීම සඳහා යොමු කරවනු ලබයි. නමුත් එකී තත්ත්වය වර්තමාන සමාජ ක්‍රමයන් සමඟ වෙනස් ව ගොස් හමාර ය. හිටපු උඩරට නැටුම් පරීක්ෂක, ප්‍රවීණ පාරම්පරික නර්තන ශිල්පියෙකු වූ ජේ. ඊ. සේදරමන් මහතා උඩරට නර්තනය හදාරන ආධුනිකයන් හට හරවත් වූ පාඨයක් මෙසේ ඉදිරිපත් කරයි. “දණ්ඩියම් සරඹ සිට මුවමල දක්වා තෙවිසි වර්ගයක නැටුම් ක්‍රම රැසක් වෙස්කාරයෙකු වෙස් බැඳීමට පෙර උගත යුතුවේ. එහෙත් මෙයින් ඉතා ස්වල්පයක් වත් ඉගෙනීමට මෙකල ව්‍යාජ වෙස් නළුවෝ මැලිවෙති.”¹⁶

එහිදී කාලයක් මුළුල්ලේ ආධුනික ශිල්පියා විසින් මස් මාංශ අනුභවයෙන් හා කිල්ලකට හසු වීමෙන් වැලකී පේ වී සිටිය යුතුය. එමෙන්ම වෙස් බඳින දින අරුණලු නැගීමට පෙර දෙහි ගා හිස පැන් වත්කරවා පිරිසිදු වීමෙන් අනතුරුව සුභ මොහොතින් මඟුල් බෙර, සක් හඬ හා පිරිත් සජ්ඣායනය මධ්‍යයේ ගුරුවරයා විසින් හිස වෙස් තබා මොට්ටැප්පිලි පළඳා එළිමහනට ගෙන එනු ලබයි. ඉන් අනතුරුව කිරි හරකෙකු බැලීම, කිරි ගසකට කොටා කිරි බැලීම, ජල බඳුනකින් තම රුව බැලීම, දිය කළය බිඳීම වැනි චාරිත්‍ර සිදු කරනු ලබයි. වෙස් මංගල්‍යය උත්සවය රජ කෙනෙකුට ඔටුනු පැළඳීමේ මංගල්‍යයකට සමාන බවට මතයකි. මේ සියලු චාරිත්‍රයන් තුළින් වෙස් ඇඳුම කෙරෙහි හා වෙස් ඇඳුමින් සැරසුණු ශිල්පියා වෙත ලැබිය යුතු ගෞරවය පිළිබඳ මනාව පසක් වේ. නමුත් වර්තමානය වන විට හිස වෙස් තැබීමට ද මූල්‍යමය වටිනාකමක් එක් වී වෙස් තැබීමේ මංගල්‍යයේ ද හරවත් බව හීන වී ඇත. උගත යුතු දණ්ඩියම් සරඹ සිට මුවමල දක්වා නර්තනාංග පිළිබඳ කිසිදු අවබෝධයකින් තොරව නර්තනාංග කිහිපයක් පමණක් ඉගෙනීමෙන් අනතුරුව හිස වෙස් තැබීම අද සුලභව දැකගත හැකි කරුණකි. අතීතයේ දී වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය හා බැඳී ගරු කිරීමක් නිරන්තරයෙන් පැවති අතර පසුකාලීනව ඇති වූ විවිධ අවශ්‍යතාවන්ට වෙස් නර්තන ශිල්පීන්ගේ දායකත්වය ලබා ගැනීමේ දී එයට ද මූල්‍යමය වටිනාකමක් එක් වීම හේතුවෙන් වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයට හිමි ගරුත්වය වර්තමානය වන විට හීන වෙමින් පවතින බව පෙනෙන්නට ඇත. ඒ සඳහා විවිධ සමාජ සංස්කෘතික සහ ආර්ථිකමය සාධක මෙයට බොහෝ දුරට බලපා ඇති බව තහවුරු කරගත හැකි විය.

¹⁵ පාරම්පරික නර්තන ශිල්පී ඩබ්. ජී. එච්. එම්. වෙද්දෙනිය මහතා සමග 2019.01.04 දින කළ සාකච්ඡාව.
¹⁶ සේදරමන්, ජේ. ඊ. (1959). නාත්‍ය රත්නාකරය. පිට.111

එකල ස්ත්‍රී ස්පර්ශය පවා වෙස් ඇඳුම වෙත ලක් නොවීමට වගබලා ගනු ලැබූව ද පසුකාලීනව කාන්තාවන්ද වෙස් බැඳීම හේතුවෙන් වෙස් ඇඳුමේ ගෞරවයට එකපිට එක ප්‍රහාර එල්ල විය. ප්‍රථම වරට 1930 දී චන්ද්‍රලේඛා මහත්මිය වෙස් තැබීමෙන් අනතුරුව 1931 දී මේරියන් පීරිස් නැමැත්තිය ද වෙස් බැඳ ඇත. ඉන් අනතුරුව 2001 වර්ෂයේදී මිඳන්ඩා හේමලතා මහත්මිය විසින් කාන්තාවන්ට වෙස් බැඳීම සිදුකොට ඇත. වර්තමානය වනවිට කාන්තාවන්ට වෙස් බැඳීම සුළු කරුණක් වී හමාර ය. කාන්තාවන් හිස වෙස් බැඳීමත් සමග ම වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයෙන් අපේක්ෂිත මූලික අරමුණු සහ ආකල්ප වෙනස් වී නව ප්‍රවණතා රැසක් උඩරට නර්තන සම්ප්‍රදායෙහි ස්ථාපිත ව ඇති බව දක්නට ඇත.

Miss Miriam Pieris
the author of the following article, who is the daughter of Dr. F. L. Pieris, the Ceylon Tour Commissioner in London, in the famous South-Sea Dance of Japan.

වෙස් ඇඳුමේ විකාශය.

එදා මෙදා තුර කාල පරාසය තුළ වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයේ සිදුව ඇති වෙනස්කම් රාශියකි. අතීතයේදී විවිත්‍ර වර්ණ වලින් යුක්ත වූ කම්බා රෙදි උල්උඩය සඳහා සහ හඟල සඳහා භාවිත කොට ඇත. පසුකාලීනව සුදු පැහැති රෙද්දකින් උල්උඩය සැරසුණු අතර වර්තමානයේදී නැවතත් කහ, නිල් ආදී වර්ණ භාවිතයක් දැකිය හැකිය. පැරණි ශිල්පීන් විසින් කංකාරිය නටන මොහොතේ දී රැළි කඩා, පෙති බඳිමින් වැඩි කාලයක් සහ ශ්‍රමයක් යොදමින් හඟල අදිනු ලැබූ අතර පසුව පාරම්පරික ශිල්පී සෝමබන්දු විද්‍යාපති විසින් කලින් සාදා නිම කළ හඟලක් ප්‍රථමයෙන්ම හඳුන්වා දෙමින් ශිල්පීන්ගේ කාලය සහ ශ්‍රමය ඉතිරි කොට ඇත. එමෙන්ම වත්මනෙහි හඟල සඳහා ද විවිධ වර්ණ රෙදි භාවිතයක් දැකිය හැක.

අතීත භාවිතය.

වර්තමාන භාවිතය.

බෞද්ධාභාසය ලැබීමට මත්තෙන් ඉතා කුඩාවට නිර්මාණය වී තිබූ ජටාව බුදු දහමේ බලපෑමෙන් වෛත්‍යයක් හෙවත් කරඬුවක ස්වරූපයක් ගන්නා ලදී. තවද ජටාවේ යටි පැත්තේ පිහිටි වලක හැඩය ගත් කොටස අද දැකිය නොහැකි ය. කල්ගත වෙත්ම ජටාව බැඳ ඒ මත රතු පැහැති රෙදි කඩ දෙකක් බැඳ හිස ආවරණය කළ ද ඉතා අත අතීතයේදී එලෙස හිස ආවරණය නොකළ බව කියැවේ.

වර්තමානයේදී මේ තත්වය අභිබවා අනිසි ප්‍රතිඵල තත්වයක් උදා වී ඇත. එනම් සමස්ත වෙස් තට්ටුවම එකවිට හිස මතට බැස්ස වීමට හැකි ආකාරයට සකසා ගැනීමයි.¹⁷

ගිනි සිළු හතක ස්වරූපය දැකගත හැකි වූ පාහිම්පත බෞද්ධාගමික බලපෑමක් සමග මල් මෝස්තර සහිත කැටයම් වලින් නිර්මාණය විය. ඉතා විශාල වූ පාහිම්පතක් වෙනුවට අද නර්තන ශිල්පියාගේ ශරීර ප්‍රමාණයට උචිත වන ලෙස සාමාන්‍ය ප්‍රමාණයකින් යුත් පාහිම්පතක් භාවිත වේ.

අතීතයේ භාවිත වූ ප්‍රමාණයෙන් විශාල පාහිම්පතක්.

වෙස් තට්ටුවේ සිබාබන්ධනයේ සිබා ගණන ද ක්‍රමයෙන් වැඩි වී ඇත. එනම් 1908 පමණ වනවිට සිබා 11ක් ද, 1930-1950 වනවිට සිබා 13ක් ද, වර්තමානය වනවිට සිබා 25කින් ද වර්ධනය වී ඇත.¹⁸ සිබා වල හැඩයේද යම් යම් වෙනස්කම් කලින් කලට සිදු වී ඇති බව පහත රූප මගින් පැහැදිලි වේ.

අතීතයේදී සියලු ආභරණ කොටස් රිදී ලෝහයෙන් නිම කල ද අද නිකල් වැනි ලෝහ ඒ සඳහා භාවිත වේ. එ පමණක් නොව අර්ථ රහිත හුදු අලංකාරය පමණක් අරමුණු කොටගෙන වෙස් ආභරණ සඳහා කැටයම් එක් කිරීම ද වර්තමානයේදී සුලබව දැකිය හැක.

1950 දී පමණ භාවිත අච්ඡාදනය පපුව මධ්‍යයට පමණක් සිටින ආකාරයට සකස් කර ඇත.¹⁹ වර්තමානයේදී භාවිත අච්ඡාදනය ශිල්පියාගේ පපුව පුරා විහිදී යන අයුරින් විවිධ වර්ණ වලින් යුත් කිරි පබළු යොදා ගනිමින් නිර්මාණය කොට ගනී. එසේම එකල අච්ඡාදනය සඳහා භාවිත කළ කබල්ලෑ පොකු වෙනුවට වත්මනෙහි කෘතීම ද්‍රව්‍ය වලින් සකස් කොට ගත් කොටස් භාවිත වේ.

¹⁷ 2015 වර්ෂයේදී ඊශානි රංගනාට මහත්මිය විසින් කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ කළ දේශනය.

¹⁸ පාරම්පරික නර්තන ශිල්පී ඩබ්. ජී. එච්. එම්. වෙද්දෙනිය මහතා සමග 2019.01.04 දින කළ සාකච්ඡාව.

¹⁹ 2015 වර්ෂයේදී ඊශානි රංගනාට මහත්මිය විසින් කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ කළ දේශනය.

එකල භාවිත ඉතා හැඩය සහ බුබුලු පටිය ඉතා විශාල බවකින් යුක්ත වූ අතර වර්තමානය වනවිට ශිල්පියාගේ ශරීර ප්‍රමාණයට අනුව ඊට ගැලපෙන අයුරින් නිර්මාණය කළ ඉතා හැඩ සහ බුබුලු පටි භාවිත වේ. කලින් කලට බුබුලු පටියේ රිදී කැටයම් කොටස් ගණනේ ප්‍රමාණය ද වැඩි වී ඇත. එනම් කොටස් 3කින් යුක්ත වූ බුබුළු පටිය පසුකාලීනව කොටස් 5ක් දක්වා වර්ධනය වී ඇත.

එමෙන්ම අතීතයේදී භාවිත කළ හස්තකඩය නම් ආහරණය අද වනවිට භාවිතයෙන් තොර වූ ආහරණයක් බව දැකිය හැක.

නිගමනය.

කොහොඹා කංකාරී ශාන්තිකර්මය උදෙසා පමණක් භාවිත වූ වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය කල්ගතවෙත් ම විවිධ අවශ්‍යතාවයන් උදෙසා යොදා ගැනිණි. 1915 න් පසු මහනුවර දළදා පෙරහැරට වෙස් බැඳී යක්දෙස්සන් පළමු වරට යොදා ගෙන ඇති අතර ඉන් පසු දේවාල පෙරහැර වලටත් මොවුන් යොදා

ගෙන ඇත.²⁰ පසු කාලීනව ප්‍රභූ පැලැන්තිය සතුවූ කිරීමේ අරමුණින් වෙස් නර්තන ඉදිරිපත් කිරීමටද, උත්සව අවස්ථාවන්හිදී ප්‍රභූ පිරිස් පිළිගැනීමටත් විදේශ සංචාරක පිරිස් පිළිගැනීමටත් වෙස් නර්තන ශිල්පියෝ භාවිත වන්නට විය. වත්මනෙහි සිදුවන සෑම උත්සව අවස්ථාවකටම වෙස් නර්තන ශිල්පියා නැතුවම බැරි කෙනෙක් වීම අභාග්‍ය සම්පන්න තත්ත්වයකි. එනම් මංගල අවස්ථාවන්හි මනාල මහත්ම මහත්මීන් කැඳවා ගෙන ඒමටත්, පන්සල් පින්කම් ආශ්‍රිත පෙරහැර අවස්ථාවලටත්, වේදිකා නර්තන සඳහාත් වෙස් ඇඳුමෙන් සැරසුණු ශිල්පියා භාවිත වේ. එමෙන් ම නූතනයේදී ඇතැම් විලාසිතා ප්‍රදර්ශන සඳහා ද, විවිධ රංග වස්ත්‍ර කොටස් නිර්මාණකරණයට ද වෙස් ඇඳුම් කට්ටලයේ කොටස් භාවිතයට ගැනීම දැකගත හැකිය.

එකල ශිල්පීහු කිසිදිනක වෙස් ඇඳුමින් සැරසුණු පසු පිනුම් ගැසීමක් සිදු කලේ නැත. මන්දයත් තමා විසින් හිසෙහි දරා සිටුනු ලබන ජටාවේ ගෞරවය ආරක්ෂා කළ යුතු වූ හෙයිනි. එනම් ජටාව බිමට නැඹුරු නොවන සේ නර්තන කාර්යයේ යෙදුනි. නමුත් අද වනවිට වෙස් නර්තන ශිල්පියෙකු පිනුම් නොගසන අවස්ථාවක් දැකගත නොහැකි තරම් ය. මෙම ඇඳුමේ තිබෙන වටිනාකම ගැන හරිහැටි අවබෝධයකින් තොර මුදලට, ප්‍රසිද්ධියට හා රැල්ලට යට වූ හරි හැටි ශාස්ත්‍ර අධ්‍යාපනයක් නොලත් පිරිස් විසින් වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය අවභාවිතයට ලක් කොට එහි ඇති ශාස්ත්‍රීය වටිනාකම සහ ගෞරවනාත්මක භාවයට හානි සිදු කිරීම අභාග්‍යසම්පන්න තත්ත්වයකි.

²⁰ ගොඩකුඹුරේ, වාල්ස්. (1963). කොහොඹාකන්කාරිය. පිට.xviii

මෙම අධ්‍යයනය තුළින් ලබා ගත හැකි නිගමනය වනුයේ වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය මලය රාජෝත්තමයාණන් වහන්සේගේ සිව්සැටක් ආභරණයෙහි අර්ධ ආභරණයක් වන බවත්, මෙම ඇඳුම් කට්ටලය හා බැඳී වාරිත්‍ර වාරිත්‍ර සහ විශ්වාසයන් පැවති බවත්, වර්තමානය වනවිට භාවිත වන ඇඳුම් කට්ටලය විවිධ වකවානු තුළදී වෙනස්කම් රාශියකට ලක්ව ඇති බවත් සහ අද වනවිට වෙස් ඇඳුම් කට්ටලය අවභාවිතයට ලක් කොට එහි ගෞරවයට හානි සිදු කොට ඇති බවත් ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

1. ගොඩකුඹුරේ, වාල්ස්. (1963). කොහොඹායක්කන්කාරිය. සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව.
2. දිසානායක, මුදියන්සේ. (1995). කොහොඹා යක් කංකාරිය සහ සමාජය. කොළඹ10: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.
3. පිරිස්, ඥානසිරි. (2006). ශාන්තිකර්ම සහ අභිචාර විධි. දංකොටුව: වාසනා ප්‍රකාශකයෝ.
4. සේදරමන්, ජේ. ඊ. (2009). උඩරට නැටුම් කලාව. කොළඹ 11: සීමාසහිත ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.
5. දිසානායක, මුදියන්සේ. (2009). සිංහල නර්තන කලාව. කොළඹ 10: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.
6. දිසානායක, මුදියන්සේ. (1991). කංකාරි ගීත සාහිත්‍යය. කොළඹ 10: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.
7. දිසානායක, මුදියන්සේ. (1990). උඩරට ශාන්තිකර්ම සහ ගැමි නාට්‍ය සම්ප්‍රදාය. කොළඹ 10: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.
8. රංගනාත්, ජී. (1985). හෙළ මහ යක්කම. සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය.

සම්මුඛ සාකච්ඡා.

1. පාරම්පරික නර්තන ශිල්පී තිත්තපජ්ජල ටී. වයි. සුමනචිරි මහතා සමඟ 2018.10.14 දින කළ සාකච්ඡාව.
2. කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ තාවකාලික කථිකාවාර්ය, පාරම්පරික නර්තන ශිල්පී (බලවත්ගොඩ පරපුර) ඩබ්. ජී. එච්. එම්. වෙද්දෙනිය මහතා සමඟ 2019.01.04 දින කළ සාකච්ඡාව.